

ХОЙ ООЛДААШКЫНЫ—ЧУГУЛА КАМПАНИЯ

Удас республиканың хой-чугула кампания — хой оолдаашкыны эгелээр. Ол колдуунда декабры сөөлүрүдир, январь болгаш февраль айларда түлүктөр. Ону чедикширини эрттеринге эргезок чугула чүд болгаш аажа хой талаалык белеткел болур. Хой оолдаашкынында кайда эки белеткелди учуражып, ону билдирген эрттерин турар болур, анда түннелер эки боол турарын фактылар көргүзүп турар.

1972—73 жылдарда хой оолдаашкынынын үзүндө эң дээр түннелди болгоннар мурнукузунда улам көбүдөн. Анда ижек кылдыр «Революциянын чабыжы» колхозта К. Сырт, Тес-Хем районунун «Чодураа» колхозта Н. Давурун, удурун хойжу бригадаларын, Социалистик Күш-ажылын, Маалымдары Дажы-Начал Ооржакты, У. Бавун-оолду, хойжу И. Сафоновту болгаш оон-даа өскөлөрүн айтып болур.

Ындыг-даа болза республикага төрүүр 100 хойга оонаштыр 1971 жылда 81, 1972 жылда 78, а 1973 жылда 76 хураганын алган бооп турар. Ол чылдарда куду түннелди болган черлер: Бин-Хем район 71, 71 болгаш 68 хураган, Удуг-Хем — 75, 75 болгаш 71, Тавы — 75, 72 болгаш 71, Тавы — 86, 83 болгаш 78, а дуржулга станцияны 65, 70 болгаш 69 хураганын алган. Ол кирезинде мал ченин кызым, агаар-бойдузу дошкун деп сандып турар Эврин район 92, 91 болгаш 85, Тес-Хем — 89, 83 болгаш 84, Чоюн-Хемчик — 79, 78 болгаш 80 хураганын камгалган алган.

Кол-кол хой ажылыг амыл-агыларын хой оолдаашкынын эки эрттеринге таарымчалык байдал ам-даа чедир

ажылынын шалык төлөвирин, чурттар байдалын дугуржуп алыр учурулур.

Бистик ажил-агыларымыстың төрүүр колданыш ыраакы райондарда 300—400 баш кылдыр, чоокку төп райондарда 500—600 баш кылдыр мөөнөттүгүн болот. Чамдык бааза-тураларда 2—3 колданыш мөөнөтүн. Бир эвс ол колданыш хойларын 15—20 (бистик байдалыска ол-даа харын көүлөдү бээр боор) башты тургузар кеткелерин, сугун, өрөөлдү илдер чечканы, херекселдер, эм-тан, аржылы, чунар савап салыр элтиг черин таарыштыр белеткээр. Ол өрөөл-аа аастааш улуг кажаанын иштине азы бир таарымчалык азынган 2—3 хонук доруга, берген хураганнарын иелери-биле каттай-даа азы аныг-даа тургузуп болур чыгып үчкүн (тепкыны) белеткээр. Оон иштине шаарык маиза-биле үзө өрөөлдүн кезинде-ле 10—15 хураганнарын сыйа бээр 8—10 хире өрөөлдери, а оон аныг-даа 20—30 хире хураганнар иелери-биле кады туруп болур 5—6 хире өрөөлдери черин ишти улуг кажаанын бир кезинде белеткээр. Хураганнар 20 ажыг хонганда, азын манай бергенде, оларын улуг сакманын кылдыр казар. Нанын 40—45 хонук челе бээр, оларын иелери-биле кады казарып, чедирин-биле кады казарып, чедирин-биле кол чүе чүд дээр хураганнарын туртугуненден эгелээр, 45 хонук чедир ажаанын сакмашкынын четкир кылдыр тургузары болур. Анда ажалдар кижилерин чечел алгаш, ажалдар чуруму, хүнерин, шактарын,

ны бир катан незинге эмзирер. Аарыг хойларга, хураганнарга дежурный эм-танын эмчирини айтканын бугаар ой-шанда бээр.

Сакманын арга-биле хураган доруктурл ажары оона-гай чүдүлери. Эң чугула чүд болза доктааттыган хүн чурумун сагыны болур. Чижек-биле айттыр мындг. Эртен дежурный 5—6 шакта ажилга келеш, хойларын, хураганнарын хулээп алыр. Эртенгиин 7 шакка чедир хураганнарын эмзиргеш, өрөөлдеринге узер. Хойларга немелде ченин бээрин, сугтарын колдан хой оодарже үнеринге чедир дооскан турар учурулур. Хойжу хүнүң агаар байдалын барымдаалат тургаш, хойну оодарже хүн элээп чыгып бергенде, эрте кезе-де 8—9 шакта, орай анда 9—10 шакта каттай-де хойларын, ийн аныг каларар. Ол аразында сакмашкык кеткелерде хураганнарын турар черин арыг-лаар, олардан дүште келер хойларга (төрүккенинне) бээр немелде ченин белеткел алыр. Улгадып, чеме кире берген хураганнарын чедир. Хой кирип келерге немелде ченин чирткеш, сугта-гаар, оон соонда хураганнарын эмзирер. Сакмашкык 12—13 шактан эгелээр, кезекшинин 4—5 шакка чедир даштыгар. Төрүн, төрүн хойларга немелде ченин 6—7 шактарга чедир береш, хураганнарын эмзирер. Оон соонда хойларын болгаш хураганнарын дүнеки дежурныйга хулээп.

Хой төрүүр кажааларга ажыгал болур херекселер: 3 кубометр суг кирер чистерна, оон суг үндүр сордурлар 15—20 метр узун резинашанг, белин 1 метр, узун дурту 2—3 метр 60 хире шаараш манзалар, оларын кожар демир дээрбектер, демир өргөнөр. Чылыгына хураганнар

БЕЛОРУС ССР. Минсктин трактор заводунун ажилчына-ры бистик чуртувуска бугурур беш трактор бүрүзүнү бирээ-ри боттарынын колданыш-биле бугурур турар. Минск тракторлары ховуларга тараа тарып, хоорайлар, оруктар туула-рында ажиллап, он-он яны ажил-ишти кылып турар.

Бугурур ченин коллектив беш чыгып үшү чыгында ол машиналарын улам хой, эки шынарды, эң эвеш чарыг-аалыг бугурур чүтүлүгү ажиллап турар. Дөрт муң ажыг ажилчы боттарынын хууза чогаалкчы планынын бугаар ажиллап турар, оларын ажил-иш белеткелде 1974 чылга оонашкан түннелерге ам безин көстүп келген.

Беш чыгып шиитпирлеш үшү чыгында планын бугурур ченин коллектив декабрь 24-де бүтүр хууселерин болгаш 3 миллион 500 муң рубльда бараанын продукциянын, анда кириштер 600 ажыг тракторну болгаш 800 муң рубль түнүкт арык кезектери сагыларын хулээптен.

ЧУРУКТА: бугурур ченин чугурур шөдү. «Беларусь» тракторланын чурдулар деп турар. Г. УСЛАМОВТУН фотоу. (СЭТА-нын фотохроникасы).

БЕДИТКЕН ХҮЛЭЭЛГЕЛЕР

Танды районда С. К. Тока аттыг совхозтун болгаш Тес-Хем «Чодураа» колхозтун №1 хойжу бригаданын хойжуларынын республика малчынарына кыггыларын деткип, Чоюн-Хемик районун «Чира-Бажи» совхозтун Чира-Ба-жы төп салбырын хойжу бригаданын хойжулары тоску беш чыгып дорук чылы—1974 чылга учуштур бедиткен социалистик хулээлгенин боттарынын хураалына чугаала-жып көрөш, хулээп алган.

1973 чылда тус-тус хойжуларын социалистик хулээл-генин канчаар күсөттигини салбырын зоотехниги эч М. Шундукай илтеп берген. Салбыр 1972 чылда чус хойга оонаштыр 70 хураганын ап, бир хойдан-на 2 кг дүктү кыргаш. Алган социалистик хулээлгенин күс-селдезин бугурур ажил-херек кырынга боттандыр даш өскөлөргө үлгерин көргүзүп турар хойжулар бисте бар. СЭКП Тыва обкомунун кижигүнү, Чыргакы көдө Совет-ини депутат эш Очур-оол Монгуш төрүүр чус хойдан чус хураган алыр дөн хулээлгени 115 кылдыр, бир хойдан 2,5 кг дүк кыргаш хулээлгени 3,1 кг кылдыр ажыг күсөткен. Оон-биле чарыштыг Седен Кууларын көргү-зүп төрүүр чус хойдан 104 хураган, бир хойдан 2 кг дүк болган. Мурнакы хойжулар Бин Монгуш төрүүр 100 хойдан 102 хураганын, 2,2 кг дүктү, Хоппадай Куулар төрүүр 100 хойдан 100 хураганын ап, 2,2 кг дүктү кыргаш.

Ындыг-даа болза алган хулээлгенине эе болбаан хойжу-лар бар. Чижээ, Достай-оол Куулар, Донгак Намзын, Куу-лар Багай-оол дөн ышкап хойжулар төрүүр чус хойдан 41-ден 69 хураганын ап, бир хойдан 1,9 кг-дан 2 кг чедир дүктү кыргаш.

Коммунист партия болгаш Совет чазак малчы кижиги дугайында доктаамал сагыш салып турар. Чижээ, 3-тен 5 чыл чедир ажил стажтыг хойжуларга 12 хуу, 5-тен 10 чыл—15 хуу, 10-дан 15 чыл чедир стажтыг хойжуларга 25 хуу ажыг төлөвирин немей тыпысырн чурумчуткан, оон аныг-даа ажалдыр ажалган продукцияны даш ачка төлө-рин база тыпыр. Бо дээрже кижиги дугайында бугурур сагыш салымчы-дыр.

Салбырын хойжулары 1974 чылдын бедиткен чаз соци-алистик хулээлгенин коллективин-биле база тус-тузууда алганнар. Дуржулгалыг хойжу Очур-оол Монгуш төрүүр чус хойга оонаштыр 100 хураганын, бир хойдан 2,5 кг дүктү кыргаш, мал ченине 15 тоннадан эвеш эки шынарыг сигенин белеткээр, 10 тоннадан эвеш эеде өскөлөрүн хулээпгеш, социалистик чарышка хойжу Монгуш Аракчааны кыггырган, Сат Лажы-Доржу чус хойдан 95 хураганын, 2,3 кг дүктү кыргаш, мал ченине бодунун күжү-биле 15 тонна сигенин кылырын хулээпгеш, социалистик чарышка хойжу-коммунист эш Ховалыг Балабайны кыггырган. Ол ышкап хойжулар Монгуш Бин, Куулар Хуваппан, Монгуш Аракчаа олар үстүндө хойжулар-биле бир дөмөй бедиткен социалистик хулээлгени алганнар.

Бистин салбыр 1974 чылда 100 төрүүр хойдан 80 хура-ганын, бир хойдан 2,5 кг дүктү кыргаш алырын болгаш мал ченине 300 тоннадан эвеш эеде эки шынарыг сигенин чуге хойжу бригаданын күжү-биле белеткен алырын бедиткен социалистик хулээлгени айткан.

Салбырын хойжулары совхозтун Чыргакы салбырынны хойжуларын социалистик чарышка кыггырган.

Чоокта чаз совхозтун бүгү малчынарынын хураалы база болуп эрткен. Анда социалистик чарыштын тилекчилерин 5 малчыны ойдуктар (дорожжалар)-биле, 15 малчыны өртөк-тин бараан чүдүлери болгаш хуулуел бижиктер-биле ша-наан.

Ур чылдарда үрө-түннелди ажалдаан 5 малчына «Күш-ажылы шыгалгал даш» деп медалды ол хуралга тыныс-кан.

Хураалын киржикчилери малчынар социалистик чарыш-тын төлөдери-биле танышкан.

О. НАРА-САЛ, салбыр эргеленчизи.

Республикада политиктиг өөредилге чоруп тур

«Коммунистерниң марксизм-ленинги өөредилгези дээрже чүгө бодунун хемчээлинди эвс, харын чүңү-даа мурнунда идея-политиктиг учур-дузанын талазы-биле улуг херек. Сорулга болза бо ажылды моон сонгаар улам экижидери, политиктиг өөредилгени коммунизм тургузушкунунуң тодаргай сорулгалары-биле сырый холбаары болгаш партиянын бүгү кижигүннерини меделерди база илдепкейлиг чоруп бедидеринге оон күштүг саалдарыг болурун чедип алыры болур. Пропагандист кадрларга база-ла чаз негелделер оонажып турар. Оларын шишип алырычче болгаш өөредиринче онза кичээлгенин угландырар херек».

(СЭКП-ниң ХХIV съездинге СЭКП ТК-ның отчет илтелкенинден).

БИСТЕ МЫНДЫГ

«Кызыл тудуг» эргелелинде партия органи-зациязын бо өөредилге чылын органи-зациястыг эгелээр. Партия төөгүзү өөрчир бөлүмүн пропагандалыг М. Стариков кичээлдерин белик утка-шынарыг кылдыр эрттир, теория биле практиканы холбап турар. Эргелелде инженер-техниктиг ажилда-чыларга политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгенин баштайгы кичээлгенин үк эргелелин начальниги И. Остапенко лек-циясы солун болган. СЭКП-нин болгаш Совет чазактын даштыкы политиктиг ажил-чорудулгазынын дугайын, СЭКП-ниң ХХIV съездинин тодараканы Тайбын программанын амыралда боттаныш-кынын дугайын, эң ылангыя чоокта

СОЛУНКИЧЭЭЛ

Кичээл шагы чоокшулаан. Удас аалга олурган СЭКП Тес-Хем райкомунун чанында экономиканы болгаш көдө ажил-агыл бугурулгенин баш-каарынын үндешинерин өөрчир теоретиктиг семинарын элчелгил кичээлгени белеткел баш бурунгаар эки кылдыган дээрин чогуур темага хама-рышкан плакаттарын, диа-граммаларын ханааларда аска-ны херечилеп турган.

Бо семинарга колхозтар даргалары, совхозтар дирек-торлары болгаш көдө ажил-агыл специалистерини эң аны-нында доктаамал чыгып тур-тар. Бо уазада «Көдө ажил-агылны хогжудеринин комп-лектиг программаны» деп те-мага 4 илтелкел болган. «Кө-дө ажил-агылны хогжудерин дүргелер талазы-биле эконо-миктиг хемчегелерин система-ны» деп илтелкелди пропаган-дист М. Сарыглар кылган. Ол СЭКП ТК-нын «Көдө ажил-агылны улам хогжудер даш ап турар хемчегелерин район-нун экономика-биле сырый холбап чугаалаан. Дынак-чыларга билингир болузу даш, М. Сарыглар «Районун ажил-агылларын материал-

техниктиг баазаа» деп көр-гүзүп материалын белеткеш, ажилгаанын чедикширини бол-ган. Дынакчылар оларын дү-жүрүп бижип, «Ыгма-даа хер-ектиг чүе-дир» деп үлгүлө-нөр.

Совхоз директору Н. Бал-чий-оол «Көдө ажил-агылдан сан болгаш шынар талазы-биле бурунгаарлаашкыны» деп илтелкелди «Тес-Хем» сов-хозтун экономикасында чи-жектер-биле холбап, челингир, билингир кылган. Директор кичээлге белеткенип турган, совхозтун специалистерини чедикширинин болгаш ча-рыгларын ханы анализтеп ал-ган илел болган. Совхозтун экономикасында чамдык сан болгаш шынар талазы-биле бу-дунгаарлаашкыны бар-даа болза, ол-бо частыгыларын түннелде, суттун, дүктүн бот-үзүн пландан 20—30 хуу улуг боол турарынын чыла-гааннарын илтелкелди тодар-гайлап чугаалаан.

«А-Эрик» совхозтун кол экономисти Л. Айыны «Кө-дө ажил-агылны чыла-гааннарын амырал-дедилеп улам бели-деринин аргалары» деп ил-телкелди чижектер, фактылар

ны билген турар учурулур.

«Политизат» ном үндүр-тер «Экономиканын болгаш көдө ажил-агыл бугурулгенин эргел-башкаарынын үн-дешинер» деп өөредилге номун парлап үндүргөн. Ук номну колхозтарын болгаш совхозтарын үндүрүлгелер-инде, ортумак эвонон ажилдачыларынга экономик-тиг билиглерин өөрчиргени дузаламчы кылдыр белеткээр.

Экономиктиг өөредилге сис-темазын чангыс аай про-грамманын дүшүрү бо ном-

ну кылган. Ол үш кол кезек-тен тургустунган: «Амгы үе-ча-зада партиянын экономик-тиг политиказынын кол-кол угулаанын», «Эртен-техниктиг депшилерин бай-даларына колхозтарын болгаш совхозтарын эконо-миканын хогжудери», «Кө-дө ажил-агылны хогжудери» болгаш башкаары.

Бо номун бистин республи-канын бүгү ном магазинерин-ден садып ап болур.

Л. ВЬОН.

ДЫННАКСАНЧЫГ ЛЕКТОР

Хову-Аксы суурда «Билги нитилелинни органи-зация-да ажилы чонун ортузунга эртем-билиглерин неперелер даш чүтүлүгү ажалдап тур-дар лекторларын саны чыл келген тудум көүдөп оорар. Оларын бирээни—«Тыва ко-бальт» комбинаттыг директору, инженер-металлург Алберт Иванович Ванжаны чоргаарал-биле адал болур.

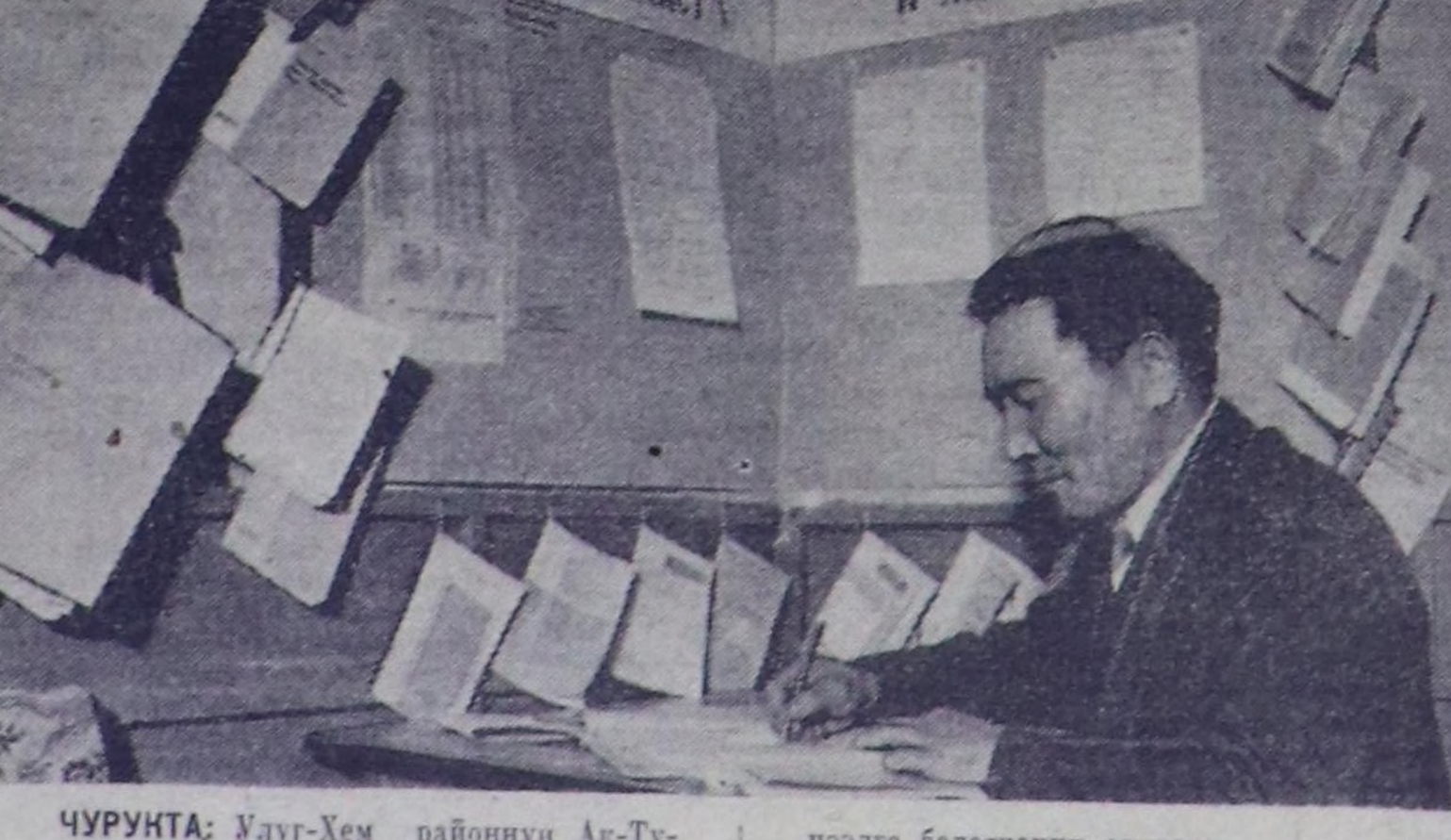
Бо чылдын эрткен 11 айла-рында ол 20 ажыг лекциялар.

ны номчаван. Оон дыннаксан-чы лекцияларын чүгө Хову-Аксыны чонун эвс, харын Кызылдан, Бай-Халтын чур-таалыкы соугурап, дыннак-чылаан. А. И. Ванжа «Тыва кобальт» комбинаттын хог-жудезинин перспективалары, «Амгы үеде Япония» деп лек-цияларын боду чогаалдып тур-гускан. Комбинаттыг бугурул-генине чаа техниканы болгаш технологияны неперелерини дугайында лекцияларын цех-терниг коллективтеринге каш

Экономика дугайынданом

Бистин нитилелинни хогжудезинин амгы үе-ча-зада экономика-биле өөредил-ге улуг учур-дузаныг болуп турар. Экономиканы «хогжудеринин үндешинерин ажил-чарына, колхозчуларын ханы билеп алырынга, бүгү ажил-агылны ажилгы ор-ганиза-т чорудуларына оларын өөредилге экономика-биле өөредилге дузалаар.

Ажил-агыл бугурур чүгө бодунун бригаданын, фер-мазынын экономика-биле бай-далын эвс, а колхозунун азы совхозунун экономика-биле ха-

ЧУРУНТА: Удуг-Хем районун Ак-Ту-руг школынын башкысы, дуржулгалыг пропагандач Х. С. Товариштайын ки-чаалге белеткенип олурары.

А. МЕЛЬНИКОВТУН фотоу.

УЛУСТАРЫНЫҢ НАЙЫРАЛЫ ОРДЕН КЫРГЫС ССР-НИҢ ТУГУНДА

ФРУНЗЕ, декабрь 19. (СЭТА). Киргизиянын хоорай-дарында, суурларында болгаш аударында өөрүшкүлүг байырлап. Республиканын шай-наканын ным Ленин ордени-ке кожо, оок тутунда Улустардын найыралы ордени чайнай берген.

Киргизиянын Компартиясынын Топ Комитетинин болгаш республиканын Дээди Советинин каттышкан чыгарып хура-лына Киргизиянын КП ТК-зынын бюро кежигүсөрү бол-гаш кежигүсөрү кандидаттар, ССР-нин Дээди Советинин болгаш Кыргыз ССР-нин Дээди Советинин депутаттары, партия, совет болгаш хой-ништи организацияларын ууру-тукчулары, улустардын көзү-агактарынын мураакчылары, эл-эменин болгаш културанын ажалдагычылары, Совет Арми-янын дайынчылары, хой санын азыраак чыгып келген.

Байыркы хуралды Киргизиянын КП ТК-нын бирги сек-ретары Т. У. Усубалиев айткан.

СЭКП ТК-нын Чингине сек-ретары эш Л. И. Брежневти баштап СЭКП ТК-нын Политбюроу составтын хундулуг президиуму байыркы хура-дын киржикчилери улгү сору-к киржикчилери биле сонган.

СЭКП ТК-нын Политбюроу кежигүсү, ССР-нин Минист-ринин Чөвүлүгүнүн Дарганын бири ораакчысы К. Т. Ма-зуровка сөс берген.

К. Т. Мазуров Төрөн чурт-тун белик болгаш төлөтпн шааналды биле холбоштур СЭКП ТК-нын, ССР-нин Дээди Советинин Президиумунун болгаш Совет чакыткын өмү-нөздөн республиканын бүгү ажалды чонпарыга изиг бай-ыр чедирген.

Республикаларга шаанчал-дарын тыысканы бүгү улус-тарын чыгыс эинин болгаш ажал-дучалышкын чорукчуны, оларын Коммунисттик партия-ны болгашыр сыйып каттыш-канын, Ленинни национал-политиканын тилектегинин көкү илерешкенин болган деп, өз чугаалаан.

Кыргыз Совет Социалисттик Республикага Улустарын най-ыралы ордени тыыс улгү аас-кежин мензе таарышкан деп, оратор уламчалган. Ол хундулуг даалганын күөсүндө-нүн мурнуна СЭКП ТК-нын Политбюроунун болгаш СЭКП ТК-нын Чингине сек-ретары эш Леонид Ивн Бре-жневтин мурнуна ситеги ил-байып чедирин чөшүрөп керген.

Чуртун өскө-даа улустары-биле казы Киргизиянын ажал-тын чонпары ревостулгү де-миселдин болгаш тилектегинин алдарын орун эркенер. Олар болшөмөктөрүн уду-туктуган биле маадырлык чор-укту, бүгү түрүштүн бол-гаш Ленинни идеяларынга бердинин көгүсүшкан, боттарыннын төрөн чегинге ок-табынын тилектеги дээш эрес-дизим демиселкенер.

Партиянын Топ Комитети, Совет чакан В. И. Ленин Ор-дакы Азияга национал чор-укту, бүгү түрүштүн чор-укту, Советтер ажалдык де-миселди кичээлгеи салган.

Улгү сорулгаже орукка, төгүлүг сорулгаларын боттан-дырада кыргыз улус ак-дучалышкын өскө-даа улус-тарын, хамиктын мурнуна дорс улустун чайгылыш чок улгү дуузын кезеде даалын келген. Орус улус Киргизия-нын социал-экономикалык хөг-жүдөзгө, чекетилешкенин-ге болгаш оок ажалды чон-парын аас-кежинге хойну кылганар.

Немен-баштир эжелекчи-лерге уду Ал-чурттул Улгү даалышкын фронталарына ре-волюциянын маадырларын, беш чылдын шалымчаларын алдарын болгаш чагай чал-чылдарын кыгыс улустун оол-дарын болгаш кыстаптын улгү делегергеи улгүттыганын К. Т. Мазуров сактып чу-гулаан.

Пролетар революциянын тилектеги дээш демиселге, эне чидиг амы демиселдерин-ге, тулушукун шалдеринге ка-ды-кочкун шенелдерге. Та-рөн муртук чагай чорук дээш бир деминг күй-ажылга бистик нитилешкенин өндүр улгү кужу — бистик чурту-вустун улустарын найыралы төрүттүгөн болгаш калчал-ган, кижилерин чаа төгүлүг нитилешкээ — совет улус тур-густунган. Совет Социалисттик Республикаларын Эвилели тургустунган болгаш быжык-кан, коммунизм тургустукузу — чаа киж өзүп быжыккан. 250 миллион кижилер совет улустун куш-ажыл, эрес-ди-лим чорук, маадырлык мерген угааны биле түтүскан эне-не эрменин болгаш културанын ажалдагычылары, Совет Арми-янын дайынчылары, хой санын азыраак чыгып келген.

Улустарын найыралы бол-гаш «Бистик үнелсн чепес эр-тневис, социализмдин совет кижги бурузунун чүркетерин эне-улгү болгаш эне-не үнел-диг чаалал алышкынын бир-бизин. Ынанган бистер, совет кижилер, оок найыралды кезеде караа огу дег кама-лаар бис» деп, «Совет Соци-алисттик Республикалар Эвиле-динин бежен чыл оюнун дуга-йында» илелектеги Л. И. Брежнев чугаалаан.

Советтер чуртунун найыра-лды чыгыс айл өг-бүлөсүнө Кыргыз Совет Социалисттик Республиканын кайтамчыктыг чедикчилерин чедип ал-ганын К. Т. Мазуров демдег-лээн.

Революция мурнуна кыргыз чеге бурун чыл иштине-де бурун турганы хире улгү-пур продукциянын амы үеде республикада ийн-даа чепес хунуун дургузунда бурун үнелүп турган. Шаанда мал ажалды чоран крайда мал ажалды алдырып амы үе-нин сайыраган улгүтүрү хөгжөн. Революция мурнуна буру Россиянын бурун тур-гандын ийн катан хой элек-трэнергияны ам мында ажал-дап үндүрүп турар. Киргизия көдө ажал-агыл бурунгуз-дин чугула району. Ол дүк бурунгуз-дин таланы биле чуртта бири чегерин ээлеп тураларын бирээш. Хөөв, чигир сепкелди, таапкы, ба-хич култураларын болгаш кат-чи-мистер бурунгуз-дин калбаа-биле берген.

СЭКП ТК-нын XXIV съезди-нин шийтерлерин боттанды-рышыга республиканын ажал-тын чонпары улгү сал-дышкынын кирип турар. Беш чылдын үш чылдарында оок улгүтүр продукция бу-дуренин хемчээлдин тала-зы биле оналдаларын чедик-чилерин күсүткен. Чүгө 1973 чылдын он бир айларында пландан ашар барык-ла 50 миллион рубльдин продукция-зын булдурган болгаш сайгар-ган. Беш чылдын эгизинде бээр улгү-улгү ол-он бурун-дугерин болгаш чехтерин ажалдагы кирип.

Киргизиянын көдө ажал-дышкы беш чылдын ший-теринг үшүк чыгында ботта-рынды социалисттик хуууле-рин чедикчилерин күсүт-кенер.

Оон ийн К. Т. Мазуров 1973 чылда кылдыган ажал-дарын тилектегинде болгаш СЭКП ТК-нын декабрь Плену-мунга база ССР-нин Дээди Советинин сессиясыга көр-дүгөн улам ийн хөгжүлде-ни перспективаларына док-таган.

Партия чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чедикчилерин бе-дин биле үнелешкан, чаа со-рулгаларын, чуртун эконо-миктиг болгаш културалыг хөг-жүдөзгө перспективтиг ай-тырларын шийтерлеринге күженишкенин моонеп турар деп, оратор уламчал-ган чугаалаан. Декабрь (1973 чыл) Пленумунга эш Л. И. Бреж-

невтин чугаазында үш чыл-дарын дургузунда партия-нын болгаш улустун чога-алдык ажал-чоруктуулганын түндөлдөрүн үндүрүп, чепес-терин бүгү талаады, хамы ажалдагычын чуртун улус ажал-агыл болгаш улустун чагай чорук улам ийн ко-дуренин талаады биле хем-чегерин боттандырып оруктар-нын болгаш аргаларын дуга-йында принципалдыг чүл-дерин айткан.

Республиканын улгүтүрүн болгаш көдө ажал-агыл, улам ийн хөгжүдөзгө то-даргай айтырларына эш К. Т. Мазуров улгү ки-чээлгеи салган.

СЭКП ТК-нын XXIV съезди-нин ажалдап кылган да-штык политиктиг уламыш-каны, аааа хууза алган Тай-бындын программанын боттан-дырына чедип алган кай-гамчык чедикчилерин оон чуга-азына улгү черин ээлээн. СЭКП ТК-нын болгаш совет күү-ренин даштык политиканын уламышкынын ажалдап кылгырыга база практика та-лаады биле боттандырылган ТК, СЭКП ТК-нын Политбу-роу, СЭКП ТК-нын Чингине секретары эш Л. И. Бреж-

невтун улгү ажал-агыл дээр-демеген. СЭКП ТК-нын XXIV съездинин соолдуге бистик чуртун, социалисттик бүгү де-миселдин чыгышкынын кал-барканын тайбын шавар хал-дашкын чайгылыш чокка калбарып, темпизин хөгжү-п, сайырап турар.

СЭКП ТК-нын дайынч отряд-дарын бирээш — Киргизиянын компартиясы коммунизм тургу-зушкунуна демиселдин бүгү үе-чадаларында партиянын чингине шүгүмүн амыралды-быжыг болгаш хажык чокка боттандырып келген болгаш боттандырып-лаа турар дээр эш К. Т. Мазуров тунелде-демеген. Киргизиянын ком-мунисттер болгаш бүгү ажал-ды чонпары Октябрьдин туугун, коммунизмдин туугун моон сар-даа бедин биле тудар дээрине быжыг бурун СЭКП ТК Топ Комитетинин өмү-нөздөн ол илереткен.

Чыгарылан димиттиг адыш чакан турла, К. Т. Мазуров республиканын туугуна Тө-рөн чуртун белик шааналын калап берген.

К. Т. Мазуровтун чугаа-зын димиттиг адыш чакашкы-нары хой үдээ үзе кийи тур-ган.

Киргизиянын КП ТК-зынын бирги секретары Т. У. Усуба-лиев харын чугааны кылган. Өскө бүгү совет республика-лар биле бир демей, совет Кир-гизиянын чекетилешкенин дуга-йында доктаамал са-гыш салышкыны дээш СЭКП ТК-нын Политбюроуна, Со-вет чакакка өөрүп четирини-кини илереттишкан, ол совет Киргизиянын ажалын ал-ганы, колхозчу тараачыны, куш-ажылды нитилешкенин Ленинни чагааны улустарын найыралын болгаш ийн-даа моон сар-даа моог чок быжык-лаар, коммунизмдин өндүр улгү идеяларын боттандырып дээш чаа-чаа чедикчилерин чедип алыр деп буруткен.

СЭКП ТК-нын Ленинни Топ Ко-митетинде болгаш Совет чакак-ка чуреттин ханзындан өөрүп четиринишкенин сөстөрүн кө-дө ажал-агыл машина ту-душкунууну М. В. Фрунзе аттыг заводунун электри кан-накчысы, Социалисттик Күш-ажылды Маадыры У. Маки-шев, Ош облустун Ленинск рай-онунда М. В. Фрунзе аттыг колхозтун даргазы, Социали-стик Күш-ажылды Маадыры О. Атабекова болгаш өскө-даа эштер чугаалаанар.

СЭКП Топ Комитетинге, ССР-нин Дээди Советинин Президиумунга болгаш ССР-нин Министрлер Чөвүлүгүнө байыркы чагааны байыркы хуралды киржикчилери улгү көдүрүлүшкүн биле хууза ал-ган.

сүт саап алыр дээш социали-стик чарыштын мурунку оду-рунда Чечек Дамын, Санчат Дайын-кыс олар чоруп турар. Ферманын он үш санынын чедизин бо чылын алган хууза-гезия ашар боттандырган, өс-кедери күүсүсүр чоокшулай берген.

К. МААДЫ.

сүт саап алыр дээш социали-стик чарыштын мурунку оду-рунда Чечек Дамын, Санчат Дайын-кыс олар чоруп турар. Ферманын он үш санынын чедизин бо чылын алган хууза-гезия ашар боттандырган, өс-кедери күүсүсүр чоокшулай берген.

К. МААДЫ.

сүт саап алыр дээш социали-стик чарыштын мурунку оду-рунда Чечек Дамын, Санчат Дайын-кыс олар чоруп турар. Ферманын он үш санынын чедизин бо чылын алган хууза-гезия ашар боттандырган, өс-кедери күүсүсүр чоокшулай берген.

К. МААДЫ.

сүт саап алыр дээш социали-стик чарыштын мурунку оду-рунда Чечек Дамын, Санчат Дайын-кыс олар чоруп турар. Ферманын он үш санынын чедизин бо чылын алган хууза-гезия ашар боттандырган, өс-кедери күүсүсүр чоокшулай берген.

А. А. ГРОМЫКО ЖЕНЕВАДА БАРГАН

ЖЕНЕВА. (СЭТА-нын тускай корр). СЭКП ТК-нын Полит-бюро кежигүсү, ССР-ниң даштыкы херектер министри А. А. Громыко Чоокку Чөөн чүк талаады биле конференцияга кир-жир дээш Женевада челе берген.

Аэродромга ону Швейцариянын чаааанын, кантонун бол-гаш Женева хоорайнын эрге-чагыраазын төлөлекчилер, даштыкы күрүленин чамчыны, КНО салбырында ССР-ниң доктаамал төлөлекчилер В. М. Миронова, өскө-даа албан кижилерин уткаан.

Аэродромга А. А. Громыко мындай меделес кылган: «Чоокку Чөөн чүк кризисин тайбын таарыштырынын ар-газын тывар сорулгаам, Чоокку Чөөн чүк талаады биле тай-бын конференцияга киржир дээш Женевада келди. Конференция чымылдырып турары безин улустар ара-зына улгү ужуз-дузалыг болушкун. Чоокку Чөөн чүккө чөптүг таарыштырылг дээш демисел чорудуп турар күштер-нин чедикчилерин болганын ол херчилеп турар.

Конференцияга улгү болгаш конгуч нарын ажалды кылар алаар. Конференция киржикчилерин мурунуга тургустунган сорулгадын чугула ужуз-дузалынын билгеш, олар конферен-циянын хуралдап чугаалажырына чагай күзөл-чүтүлдүгүн болгаш боттүг байлаады барымаалаар сагыш-сеткидин илергейлээр деп илеген тур бис.

Совет Эвилелинин чайгылыш чок уламышкынын шуут бил-дингир: араб улустарын чөптүг демиселин илап дегкин, КНО-нун чогуур шийтеринин күсүсүрүн үнелзин болду-ру, Чоокку Чөөн чүк айтырын таарыштырып дээш тур-густунган улгү ужуз-дузалынын билгеш, олар конферен-циянын хуралдап чугаалажырына чагай күзөл-чүтүлдүгүн болгаш боттүг байлаады барымаалаар сагыш-сеткидин илергейлээр деп илеген тур бис.

Женева хоорайнын бүгү чуртаткыларына эш өки күзөл-дерин дамыдып бээрине бо таарыларга ажаллаксар-дыр мен».

ССР-ниң даштыкы херектер министри А. А. Громыко ЕАР-ниң даштыкы херектер министри И. Фахми биле Же-невага ужурашкан.

Антуан Лежандрга шаңналды тыыскаан

ПАРИЖ. (СЭТА). В. И. Ленинниң Парижте музей-бажы-нын калгалакчысы — Антуан Лежандр «Күш-ажылды иштырал дээш» совет медалды тыыс бээрине бурунгулду ССР-ниң Парижте элчин чегинге болган. «В. И. Ленинниң Францияга чоруп турганынын дуга-йында документилерин болгаш материалдарын чыгар ажалды хой чылдар дургузунда чорудуп келгенин дээш база төртүтүгөн хунуудан бээр челед харааанын холбоштыр ол медал биле А. Лежандр ССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Чарынын буугаар ша-наткан.

«Бо шаңналды сагыш-сеткидин ханзындан үнелеп тур-мен. Улгү Ленинниң Төрөн чуртунга ажал-ажылдык белик үнелеткен акым-кежи болган-дыр» — деп, СЭТА-нын кор-респондентинге А. Лежандр чугаалаан.

«В. И. Ленинниң чөмөштин калгалакчысы болуру — кай-гамчык улгү алаар. Мари-Роз кудумчула бажы-музейге келген совет кижилеринг үнелсн сөстөрине сеткилам аажок ханар» — деп, А. Лежандр демдеглен.

Совет Эвилелинин кижиг төрөлтөнгө чагай үдө бурун бергенин хундулуктадынын В. И. Ленинниң музейинге ажал-ажыл биле илергейлээр мен деп, А. Лежандр чуга-алаан.

МАРН-НЫҢ Улан-Батор хооркомунун пленуму

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Улан-Баторга МАР-нын Улан-Батор хоорай комитетинин пленуму болган. Пленум дугу ажалдарын шийары болгаш ажалдык бедилер дуга-йында айтырып чугаалашкан.

Пленумга делегеттеринин буугаар алырга, МАР-нын бо беш чыл планынын баштайгы үш чымында Улан-Баторга саязырадырына үндүрүп берген капитал салышкычтары-нын хемчээли 570 миллион төгрөк болган. Чуртталга-комму-нал болгаш култура-амыралды туудун хөгжүдөзгө ол түк-нүк барык чартык кезин берген.

Гвинея-Бисаунун маадырлыг улгү чур-тун декисариян португал эжелекчилер-ден бурун хостар дээш чепестег демисел-лин үргүлчүлөп турар.

Хосталган декисарларда чаа амьды-ралды тургузары калбарып, улгүтүн эрге-чагырга органын ажалдап турар, шко-

лалар болгаш эмнелге черлери ажитын-гал, чонну алыш-чөм-биле, эргежок чугула барааннар биле хандыларын шуудаткан.

ЧУРУНГА: чуртун хосталган кезеңде дайынч отрядларын парзы.

Г. АЛЕНСЕВТИН фотоу. (СЭТА-нын фотохроникасы).

ДЕЛЕГЕЙ. БО ХУННЕРДЕ

КОНФЕРЕНЦИЯ БУДУУЗУНДЕ

Делегейин, хой-ништинин, кичээнгеи бо хуннерде Женеваже угланган

ЖЕНЕВА. СЭТА-нын тускай корреспондентилери П. Егоров биле А. Красковс дамыткан: Ам бүгү делегейин кичээл-гей Женеваже угланган. Чоокку Чөөн чүк талаады биле тай-бын конференцияга кир-жирлер-инда чыгып кээп ту-рар.

Конференция ажитынгалак-та, аааа хамаарышкан дипло-маттыг шапкын ажал-чору-дуга, албан хуузуна баштай-гы чугаалажышкынын шаг-да-ла эзелгиз.

Талаарын тургуштары бил-дингир, Израильдин эжелеп ал-ганы араб черлерин эгизип, Палестинанын араб улустунун чөптүг эргелерин катат тургу-зуп бербес болза, Чоокку Чөөн чүккө быжыг тайбын таарыш-тырылга чедип алыр арга чок деп, израиль эжелекчи дайын-нын айымылга таарышкан. Нар — араб күрүленин сапат ту-рар. Тель-Авив аргалыг-ла бол-за, эжелеп алган черлеринин хой нурууун бодуун холгаар-ламыга арттырып алыр деп кордаар, ычынганш оок кели-лиг болуу дег программасы бе-зин чок. Израильдин бодуна улгү салдарыг күштер амыг эжелекчи политиканын уламыш-лаарын оон бодуна неген турар, байлаа оон чамамылаа база нарыдап турар.

Чоокку Чөөн чүккө политик-тиг таарыштырылга чедип ал-гырга удулгандар чепсиз салбап. Рим аэродромунга ханын хидылга кылган, бар-ыш-герман бир самолётты былаап алган барган терро-ристтерин сөөлгү үгүлгелин Женевада чогуу-ла минчалды тайбылтырлап турар. Араб тө-лөлекчилер ол террор үгүлге-лини шупту шыгыш буруу шапкан, ону арабтарын чөптүг херезин дайынынарынга ла ажитыг деп демдегелген.

«Ол террор үгүлгелин араб-тарын болгаш палестин хос-таалга шимчээлешкенин эрге-ажыктарына аажок хоралыг, ычынганш конференция чы-галарын ара — оокастырып калаттар дээш, ол үгүлгелин Израиль кажарлап кылган-даа бооп матат чок» — деп, Же-неванын «Сюисс» солук баят-кап.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Чугаалажышкынын үзгиле-де оидактыг канды-бир үгүлге-дигер болу бээрли чалаалар дээш, Женевадын эрге-чагырга черлери айыл чок чоруктуу эи шыгыш хемчегелерин алган.

Конференциянын хуралдары эрттирер Нацлар ордунуң алы хаагыл, ычынганш поли-ция нааар өскө кижилер эр-тирбейн турар. Женева аэро-портуна хымалданы база күш-тедилерин.

Конференциянын ажалын чырдаар дээш хой-хой чурт-тардан барган чүс-чүс журна-листер парлагга төвүндө нөп-шөөлөдиг туруп алган.

НЬО-ЙОРК. (СЭТА). ССР-ниң КНО-да доктаамал төлө-лекчилер И. А. Малик болгаш АКШ-тын КНО-да доктаамал төлөлекчилерин хуузагезин күсүлөдиг турар. Т. Беннет КНО-н

